

УДК 378:355.23:17.022.1(477)

ISSN: 2617-1775

E-ISSN: 2617-1783

Ліцензія: Attribution-NonCommercial 4.0 International CC BY-NC 4.0

Історія статті: Отримано: 01.12.2025; Прийнято: 16.03.2026; Опубліковано: 28.05.2026.

Конфлікт інтересів: немає.

Андрій Вітченко, доктор педагогічних наук, професор, Національний університет оборони України, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-1694-401X>

DOI:10.33099/2617-1775/2026-01/54-71

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ВИЩІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ШКОЛІ – РОЗВИВАТИ ЧИ ВИХОВУВАТИ?

***Анотація.** Статтю присвячено актуальній проблемі виховання культури академічної доброчесності курсантів (слухачів) військових вишів, що зумовлена необхідністю утвердження в українському суспільстві, Збройних Силах України загальноєвропейських ідеалів та цінностей, посилення впливу аксіологічних чинників на функціонування вищої військової школи.*

Мета статті полягає у з'ясуванні сутності культури академічної доброчесності, розкритті шляхів і підходів до її виховання у курсантів (слухачів) вищого військового навчального закладу.

Використано систему дослідницьких методів, що складається з аналізу, індукції та дедукції, порівняння, узагальнення, моделювання, прогнозування.

Проаналізовано сучасні наукові погляди на сутність академічної доброчесності та підходи до її набуття у системі сучасної університетської освіти. Встановлено суттєві розходження у розумінні ключового поняття, поширеність формалізованого ставлення до виховання академічної доброчесності як процесу засвоєння певної сукупності цінностей, принципів і заснованих на них правил, досягнення етапних результатів навчання (знань, умінь, навичок).

З метою подолання виявлених недоліків запропоновано оновлене визначення академічної доброчесності, обґрунтовано необхідність виховання культури академічної доброчесності як діяльнісно-аксіологічної якості та поведінкової характеристики здобувачів вищої освіти, що виявляється у їхньому ставленні до виконання навчальних і дослідницьких завдань, особливостях поведінки в академічному середовищі. Доведено, що набуття цієї культури має ґрунтуватися на морально-етичному підході, охоплювати такі особистісні новоутворення, як духовні ідеали, морально-етичні переконання, академічні та військово-професійні цінності, добропорядне ставлення, доброчесні освітньо-наукові дії та вчинки.

Розроблено теоретичну модель системи виховання культури академічної доброчесності курсантів (слухачів) вищого військового навчального закладу, схарактеризовано її основні структурні компоненти (етапи), виховні завдання та інструментарій, очікувані результати виховної роботи. Сформульовано психолого-педагогічні умови виховання культури академічної доброчесності курсантів (слухачів) вищого військового навчального закладу.

***Ключові слова:** академічна доброчесність; академічні та військово-професійні цінності; виховання; культура академічної доброчесності; інституційна система забезпечення якості вищої освіти; курсанти; слухачі; вищий військовий навчальний заклад.*

Andrii Vitchenko, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Defence University of Ukraine, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-1694-401X>

Academic integrity in higher military education: to develop or to cultivate?

Abstract. *The article is devoted to the pressing issue of fostering a culture of academic integrity among cadets (students) of military higher education institutions, a matter necessitated by the imperative of affirming pan-European ideals and values within Ukrainian society and the Armed Forces of Ukraine, as well as by the increasing influence of axiological factors on the functioning of the higher military educational institution.*

The purpose of the article is to clarify the essence of the culture of academic integrity and to identify the main approaches and pathways to its cultivation among cadets (students) of higher military educational institutions.

A comprehensive system of research methods was employed, including analysis, induction and deduction, comparison, generalization, modeling, and forecasting.

Contemporary scholarly perspectives on the nature of academic integrity and approaches to its acquisition within the framework of modern university education were examined. Significant discrepancies have been identified in the interpretation of the key concept, as well as the prevalence of a formalized approach to fostering academic integrity as a process of internalizing a specific set of values, principles, and the rules derived from them, along with achieving staged learning outcomes (knowledge, abilities, and skills).

To overcome the identified shortcomings, a revised definition of academic integrity is proposed. The necessity of fostering a culture of academic integrity as an activity-axiological quality and behavioral characteristic of higher education students is substantiated. This culture manifests itself in their attitudes toward the completion of educational and research tasks and in their conduct within the academic environment. It is demonstrated that the formation of this culture must be grounded in a moral and ethical approach, encompassing such personal qualities as spiritual ideals, moral and ethical convictions, academic and military-professional values, conscientious attitudes, and integrity-driven educational and scientific actions and deeds.

A theoretical model of the system for cultivating a culture of academic integrity among cadets (students) of higher military educational institutions has been developed. Its principal structural components (stages), educational objectives and instruments, as well as the expected outcomes of educational work, are characterized. Psychological and pedagogical conditions for fostering a culture of academic integrity among cadets (students) of higher military educational institutions are formulated.

The culture of academic integrity constitutes an activity-axiological quality and a behavioral characteristic of higher education students. It is manifested in their attitudes toward the fulfillment of educational and research tasks and in the specific features of their conduct within the academic environment. This culture should be grounded in a moral and ethical approach and encompass such personal qualities as spiritual ideals, moral-ethical convictions, academic and military-professional values, conscientious attitudes, and integrity-driven educational and scientific actions and deeds. The successful acquisition of a culture of academic integrity by cadets (students) of higher military educational institutions depends on its systematic cultivation, which is ensured by the proposed theoretical model and by adherence to the identified psychological and pedagogical conditions.

Keywords: *academic integrity; academic and military-professional values; cadets; cultivation; culture of academic integrity; institutional system of quality assurance in higher education; higher military educational institution; students.*

Постановка проблеми. Успішна реалізація стратегічного курсу України на інтеграцію в ЄС і НАТО безпосередньо залежить від утвердження в українському суспільстві, Збройних Силах України загальноєвропейських ідеалів та цінностей, посилення впливу аксіологічних чинників на функціонування вищої військової школи. Невипадково серед пріоритетів розвитку вищої освіти в Україні визначено набуття таких моральних чеснот, як відповідальність, несприйняття корупції, академічна доброчесність і стійкість

[12]. Звідси пояснюється наше звернення до обраної теми як першочергової, її актуальність для подальшого оновлення теорії і практики підготовки військових фахівців із вищої освіти.

Мета статті – з'ясувати сутність культури академічної доброчесності, розкрити шляхи і підходи до її виховання у курсантів (слухачів) ВВНЗ.

Методи дослідження: аналіз, індукція та дедукція, порівняння, узагальнення, моделювання, прогнозування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порушеній проблемі присвячено праці сучасних зарубіжних (Л. Амрейн-Купер, Х. Балалле, І. Гайжаускайте, М. Гарсес-Флорес, І. Глендінінг, А. Мехія, С. Панніладж, Л. Сбаффі, Л. Таугінене, А. Тейт, С. Хатціпанасос, С. Чжао та ін.) та вітчизняних дослідників (Н. Антонюк, Н. Вінарчук, Ю. Денисяк, Н. Педченко, О. Уманець, О. Чумак, М.-Т. Шоловій та ін.). Проведений аналіз стану порушеної проблеми засвідчив, що сучасній науці бракує узгодженого розуміння сутності академічної доброчесності, стратегії її досягнення у системі вищої освіти. У наукових розвідках спостерігається цілий спектр тлумачень ключового поняття (табл. 1).

Автори окремих розвідок виявляють вкрай формалізоване ставлення до академічної доброчесності як «певного показника не лише соціально-економічного, культурного, але і демократичного суспільства» [1, с. 15], «морально-етичної норми» та «оцінювача критеріїв у науковому середовищі» [13, с. 370–371], системи принципів, правил або норм, яких мають дотримуватись учасники освітнього процесу з метою формування довіри до набутих ними результатів (досягнень). Зокрема Оксана Чумак під ключовим терміном розуміє «багатогранну категорію, яка визначає систему правових та морально-етичних принципів й правил при здобутті вищої освіти та наданні послуг із вищої освіти, які забезпечують високу якість отриманих навчальних та наукових результатів» [17]. У статті Ольги Уманець академічна доброчесність визначається як «маркер сучасної світової освіти, перманентний та іманентний імператив інтелектуальної діяльності людства» [15, с. 94]. Наведені тлумачення, на нашу думку, викликані некритичним, наслідувальним ставленням до нормативно-правових документів [9; 10; 11], в яких спостерігається фактичне знеособлення досліджуваного явища, відсування на задній план особистісної ролі суб'єктів освітньої і наукової діяльності в забезпеченні якості вищої освіти. Останнє спричиняє формалізований підхід до виховання академічної доброчесності у вищій школі, що зводить цей багаторівневий процес до «створення й упровадження у навчальний процес університетів дисципліни «Академічне письмо» («Наукове письмо») й популяризацію академічних чеснот ...через ознайомлення із практиками відповідальності за недоброчесну поведінку у науковій спільноті» [3, с. 25].

Переважає більшість дослідників схиляється до думки, що академічна доброчесність є діяльнісною характеристикою всіх причетних до академічної спільноти стейкхолдерів (викладачів, науковців і здобувачів, керівників), за допомогою якої вони демонструють на практиці власні чесноти та цінності. Звідси поширюються тлумачення академічної доброчесності як відданості

цінностям, добродесної дії в академічній практиці, дотримання етичних принципів (стандартів), демонстрації чесної та моральної поведінки в академічному середовищі або внутрішніх переконань тощо. Як зазначається у дослідженні Міжнародного центру академічної добродесності (ICAI), академічна добродесність становить собою «відданість шести фундаментальним цінностям: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та мужність» [34, с. 4].

Окремої уваги заслуговує думка експертів Міжнародного центру академічної добродесності про те, що необхідно будувати та розвивати культуру академічної добродесності в організаціях, а її набуття потребує зацікавленості, гнучкості та причетності всіх зацікавлених сторін: «Просування фундаментальних цінностей академічної добродесності в освіті вимагає балансування високих стандартів добродесності з освітньою місією, а також співчуття та турботи» [34, с. 11].

Ідеї Міжнародного центру академічної добродесності знаходять подальший розвиток у багатьох країнах світу. Зокрема, британські науковці з Центру дистанційної освіти Лондонського університету Лінда Амрейн-Купер, Стиліанос Хатціпанасос, Алан Тейт наполягають на особистісній сутності академічної добродесності, яка, на їхнє переконання, становить собою «відданість, навіть за умови несприятливих обставин, фундаментальним цінностям: (1) чесність, (2) довіра, (3) справедливість, (4) повага, (5) відповідальність та (6) мужність» [19, с. 379].

Сучасні дослідники вказують на брак концептуальних обговорень сутності академічної добродесності у фахових публікаціях цілої низки спеціальних наукових видань – *International Journal for Educational Integrity*, *Journal of Academic Ethics*, *Canadian Perspectives on Academic Integrity*, *Journal of Higher Education Ethics* тощо [30]. Останнє призводить до збереження серйозних розбіжностей у поглядах на академічну добродесність, спричиняє принципові розходження в підходах до її набуття.

Провідного значення для нашого дослідження набуває позиція тих науковців, які закликають уникати підміни понять і сприймати академічну добродесність як особистісну діяльність (поведінку), що відповідає інституційним приписам або не пов'язана з обманом.

На думку вітчизняних науковців (В. Білик, В. Шпильова, А. Козинець), академічна добродесність становить собою «дотримання встановлених етичних принципів та правових норм, що регламентують поведінку всіх учасників освітнього процесу, зокрема студентів, викладачів, науковців і адміністративного персоналу» [2, с. 11]. Як слушно наголошують колумбійські вчені Андрес Мехія та Марія Гарсес-Флорес, проблематичним є зведення «ідеї академічної добродесності до дотримання правил і процедур академічних установ або до уникнення певних видів шахрайської поведінки», оскільки академічна добродесність стосується характеру людини з академічного

Таблиця 1 – Наукові глумачення ключового поняття «академічна доброчесність»

Дослідники	Глумачення										Дії відповідно до академічної етики	
	Відданість цінностям	Доброчесна дія в академічній практиці	Дотримання етичних принципів, стандартів	Система (сукупність) правових та морально-етичних принципів, норм і правил	Основа, інструмент забезпечення якості вищої освіти	Фундаментальна етична цінність академічної спільноти	Етична особистісна якість (чесність)	Академічна навичка	Демонстрація чесної та моральної поведінки в академічному середовищі	Демонстрація внутрішніх переконань		
МІЦАД (ICAI)	+											
Amrane-Cooper L., Hatzipanagos S., Tait A. (2021)	+											
Mejia, Garcés-Flórez (2025)		+										
Glossary for Academic Integrity (2018)			+									
Чумак О.В. (2017)				+								
Sbaffi L., Zhao, X. (2022)												
Davis A. (2023)												
Педченко Н.С. та ін. (2023)					+							
Campbell C., Waddington L. (2024)												
Zhu, W. (2025)				+								
Balalle, H., Pannilage, S. (2025)												
Coates H., Croucher G., Calderon A. (2025)					+							+
Вінарчук Н.М., Шоловій М.-Т.І., Денисяк Ю.В. (2025)												+

середовища, позначає її особисте піклування про досконалу освітньо-наукову діяльність і становить собою «доброчесну дію в академічній практиці» [30]. Звідси витікає принципово новий підхід до розв'язання порушеної проблеми: «...захист академічної доброчесності в освітньому закладі за допомогою

освітніх демократичних стратегій є водночас способом досягнення внутрішніх благ академічної практики, пов'язаних з моральним зростанням та навчанням. Для цього ми пояснили, чому ключовим є зміщення нашої звичайної уваги з правил на внутрішні блага та цінності практики» [30].

Серйозну загрозу академічній доброчесності становить зловживання електронними ресурсами в університетській практиці, стрімке поширення технології штучного інтелекту в навчанні та дослідженні. Саме тому сучасні дослідники застерігають про наявні ризики і загрози, пов'язані із шахрайським потенціалом штучного інтелекту: зворотній переклад, міжмовний плагіат, несанкціоноване генерування контенту [31].

Більшість учених віддає перевагу профілактиці, просвітництву та навчанню у розв'язанні порушеної проблеми порівняно із формалізованою практикою погроз і покарань. Зокрема Лаура Сбаффі та Сінь Чжао слушно наголошують на тому, що «освітній підхід до академічної доброчесності є ефективнішим, ніж каральні заходи», і доводять нагальність «раннього освітнього втручання для підтримки академічної доброчесності студентів» [32].

Автори проекту «Європейська мережа академічної доброчесності» (Лорета Таугінене, Інга Гайжаускайте, Ірен Глендінг та ін.), виконаного в межах програми ЄС Erasmus+, витлумачують академічну доброчесність з позицій діяльнісного підходу як «дотримання етичних та професійних принципів, стандартів, практик та послідовної системи цінностей, що слугує керівництвом для ухвалення рішень та вжиття заходів в освіті, дослідженнях та науковій діяльності» [33, с. 7–8]. Праксеологічна теорія набуття академічної доброчесності отримала подальший розвиток у розвідках багатьох сучасних науковців (Г. Коутс, Г. Краучер, А. Кальдерон та ін.), які дотримуються думки, що академічна доброчесність означає дії відповідно до академічної етики [25, с. 2018].

Хімендра Балалле, Сачіні Панніладж наділяють академічну доброчесність більш об'єктивним ціннісним сенсом та підкреслюють, що «вона відображає цінність кваліфікацій, що пропонуються навчальним закладом; чесність, довіру та етичну поведінку студентів; а також управління цими факторами академічними закладами» [21]. Поділяємо запропонований дослідниками системний підхід до вирішення порушеної проблеми в умовах стрімкого поширення технології штучного інтелекту, що охоплює комплекс різноманітних заходів: «...навчальні заклади повинні створити культуру академічної доброчесності, щоб перешкоджати академічним неправомірним практикам та максимізувати переваги використання ШІ в освіті. Водночас традиційні цінності, такі як чесність і довіра, повинні адаптуватися до сучасного технологічного середовища, щоб мінімізувати академічні неправомірні дії. Навіть якщо заклад інвестує у належне програмне забезпечення для виявлення академічних неправомірних дій на основі ШІ, традиційні методи виявлення академічних

неправомірних дій все одно повинні використовуватися для підвищення академічної доброчесності» [21].

Слушними вважаємо заклики британських дослідників Р. Харрад, Р. Кіслі та Л. Джеффріс (Університет Свонсі, Уельс) оновити чинну стратегію забезпечення академічної доброчесності з акцентом на підтримці та прозорості процедур: «Щоб найкраще підтримати як студентів у їхніх академічних починаннях, так і навчальні заклади у підтримці їхніх академічних стандартів, ми стверджуємо, що необхідне широке врахування академічної доброчесності та академічної неправомірної поведінки як суперечливих процесів; для досягнення цієї мети важливо змінити наратив щодо академічної неправомірної поведінки та академічної доброчесності» [29, с. 1566]. Схожих поглядів дотримуються Лаура Сбаффі та Сінь Чжао з Університету Шеффілда (Велика Британія), які вважають підтримку академічної доброчесності у вищій освіті життєво важливою для всіх зацікавлених сторін, вказують на пріоритетність «узгодження концепцій академічної доброчесності, політик та процесів із практикою викладання та учіння» [32].

Значний інтерес привертає проблема розроблення інституційної політики академічної доброчесності в еру штучного інтелекту. Більшість дослідників сходяться на думці, що штучний інтелект створює неабиякі загрози якості вищої освіти й доброчесному ставленню до навчання (К. Біттли, О. Ель-Гаяр, Р. Альшарєфін, Н. Аль Саярі, О. Думанський, О. Козак, Л. Філіпенко та ін.). За даними Рамі Альшарєфін та Наджі Аль Саярі, «самої лише політики недостатньо для сприяння академічній доброчесності, оскільки політика продовжує ігнорувати широкий спектр проблем, пов'язаних з її впровадженням, включаючи проблеми виявлення, робоче навантаження, свободу дій викладачів та нюансовані етичні міркування, яких вимагають технології Gen-AI» [20].

Поділяємо позицію тих науковців (А. Бозкурт, С. Ітон та ін.), які гнучко підходять до розв'язання порушеною проблеми, враховуючи при цьому як інноваційний потенціал штучного інтелекту, так і наявні виклики та загрози, пов'язані з його нерегульованим використанням у навчанні й дослідженні. Вказуючи на подвійну природу штучного інтелекту, Арас Бозкурт слушно зауважує, що саме вона «вимагає збалансованого підходу, який використовує його переваги, водночас пильно захищаючи від потенційного зловживання в академічних контекстах. Виклик полягає у збереженні цілісності академічної роботи, забезпечуючи відповідність використання ШІ ustalеним цінностям чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності та мужності» [23].

Технологія штучного інтелекту, за Сарою Ітон з Калгарського університету (Канада), засвідчує неабиякий крок уперед на шляху технологізації вищої освіти, що не має етичного виміру. Канадська дослідниця наголошує на тому, що «...використання технологій не є (не)етичним за своєю суттю. Технології приходять, зникають та розвиваються. Питання про те, як використовувати їх ефективно та етично для викладання та навчання, залишається відкритим» [28]. Повністю поділяємо думку авторки статті «Технологічна гонка озброєнь у сфері академічної доброчесності та її вплив на навчання, викладання й оцінювання» щодо необхідності підпорядкування технологічного прогресу аксіологічним

пріоритетам академічної спільноти: «Розуміння переваг, а також обмежень, витрат та впливу використання технологій для підтримки академічної доброчесності є основоположним для ухвалення обґрунтованих рішень щодо того, як, коли і чи використовувати їх» [28].

Американські вчені Кайл Біттли та Омар Ель-Гаяр (Університет штату Дакота, США) залишають за освітянами провідну роль у подоланні тих ризиків і загроз, яких штучний інтелект завдає академічній доброчесності: «Встановлення комплексних етичних рекомендацій та регуляторних рамок буде життєво важливим, сприяючи прозорості, підзвітності та справедливості у використанні GenAI в освітніх закладах» [22]. Втім така застаріла традиція перекидання відповідальності на одну сторону, на нашу думку, не відповідає інтегральному підходу до забезпечення якості вищої освіти, що передбачає об'єднання зусиль усіх стейкхолдерів.

Мають рацію британські дослідниці Керолайн Кемпбелл та Лорна Ваддінгтон (Університет Лідса), пропонуючи комплексний підхід до вирішення порушеної проблеми «за участю різних зацікавлених сторін університету, включаючи студентів, з метою розвитку культури академічної доброчесності» [24, с. 34]. Водночас необхідно позбутися рудиментів авторитарної педагогіки, подолати репресивність і формалізм у підходах до формування інституційної політики академічної доброчесності: «Регулярні нагадування про принципи та вимоги академічної доброчесності слід розповсюджувати, особливо перед дедлайнами оцінювання. Ті, хто викладає, повинні знаходити час для обговорення з учнями про всі аспекти академічної доброчесності. Разом нам потрібно впровадити культуру академічної доброчесності» [24, с. 48].

З урахуванням морально-ціннісного характеру академічної доброчесності вишам слід відмовитися від застарілої директивно-адміністративної практики її поширення і перейти до просвітницької стратегії пропагування академічних цінностей, заохочення доброчесного ставлення до власної освітньої і дослідницької діяльності, надання цьому процесу більш дієвого характеру і спрямування [4, с. 102; 6, с. 75]. Разом з тим не можемо погодитись із намаганням аспектизувати порушену проблему, звести академічну доброчесність до набуття етапних результатів навчання. Вважаємо хибним твердженнями про те, що «академічну доброчесність у часи суперечностей можна переосмислити як академічну навичку, узгоджену з певними цінностями», нагальність «перегляду політики для сприяння академічній доброчесності як навичці» [26].

Цілісному розв'язанню порушеної проблеми заважають не лише наявні розходження у розумінні сутності академічної доброчесності, але й різні підходи до визначення пріоритетних завдань інституційної політики забезпечення якості вищої освіти, унормування очікуваних результатів формування доброчесного ставлення до навчання і дослідження в академічному середовищі. Одні дослідники зосереджують увагу на формуванні академічної культури та доброчесності здобувачів вищої освіти, витлумачуючи їх як «сукупність цінностей, норм, правил і поведінки» [5, с. 18]. Інші піддають сумніву сталість академічної культури, наголошують на її спонтанному суб'єктивному характері, залежності від «норм та правил, які жорстко регулюють поведінку учасників

спільноти», що сприймається як підстава «говорити про занадто високий рівень формалізації та інституціоналізації цієї сфери» [7, с. 145].

Вітчизняні науковці визнають брак належної культури академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти, на яку не впливають формальні процедури і санкції. «На жаль, постійне дотримання академічної доброчесності та рівень сучасної студентської академічної культури в Україні є досить низьким, – стверджують автори статті «Академічна доброчесність у вищих навчальних закладах у часи пандемії Covid-19: світовий досвід та українські реалії». – Прийняття кодексів дотримання академічної доброчесності у вищих навчальних закладах та встановлення академічної відповідальності за академічну нечесність на практиці не означає її виникнення» [27, с. 9]. Звідси пояснюється необхідність формування «нової політики академічної доброчесності та нової культури в університетах України, де відданість академічній доброчесності має стати фундаментально важливою...» [27, с. 13].

Поділяємо скептичне ставлення сучасних дослідників до намагань спростити систему виховання академічної доброчесності, нівелювати її до засвоєння певної сукупності цінностей, етичних принципів і правил з метою уникнення порушень і санкцій. З урахуванням виявлених проблемних питань і недоліків потребують цілісного розкриття сутності академічної доброчесності, розроблення науково обґрунтовані шляхи і підходи до її виховання в умовах ВВНЗ.

Виклад основного матеріалу. В обґрунтуванні оновленого тлумачення академічної доброчесності, культури володіння нею здобувачами вищої освіти спиралися на філософську теорію людиноцентризму (В. Кремень, В. Ільїн), концепцію «нового гуманізму» (А. Печчеї), вчення про аксіологічну основу людської діяльності, освіту як суспільне благо (М. Гартман, В. Крижко, М. Попович та ін.). Методологічного значення для нашого дослідження набуває думка про духовно-ціннісний вимір вищої освіти, необхідність свідомого та відповідального ставлення до її здобуття з боку всіх зацікавлених сторін. Звідси витлумачуємо *академічну доброчесність* як морально-етичну властивість суб'єкта освітньо-наукового середовища (викладача, науковця, здобувача вищої освіти), що визначає його ціннісне ставлення до учіння, викладання й дослідження з метою досягнення та визнання значимих освітньо-наукових результатів, формування інституційної, державної та суспільної довіри до них. Отже, підґрунтям академічної доброчесності виступає аксіологічне ставлення до учіння, викладання й дослідження, що забезпечується сукупністю вагомих особистісних якостей: свідомістю, чесністю та принциповістю, відповідальністю та сумлінністю, об'єктивністю та неупередженістю, самостійністю (рис. 1).

Концептуальним для нашого дослідження є сприйняття академічної доброчесності не як сукупності безособових принципів і правил, не як поточного результату навчання (знання, уміння чи навички), а як фундаментальної морально-етичної якості особистості, виховання якої належить до провідних цілей інституційної системи забезпечення якості вищої освіти.

З позицій праксеологічного підходу до розв'язання порушеної проблеми доцільно, на нашу думку, розглядати основною метою вищої військової школи

виховання у всіх причетних до організації освітнього процесу суб'єктів (керівників, викладачів, науковців і здобувачів) культури академічної доброчесності, яка має входити до ключових і професійних компетентностей як інваріативний діяльнісно-аксіологічний компонент.

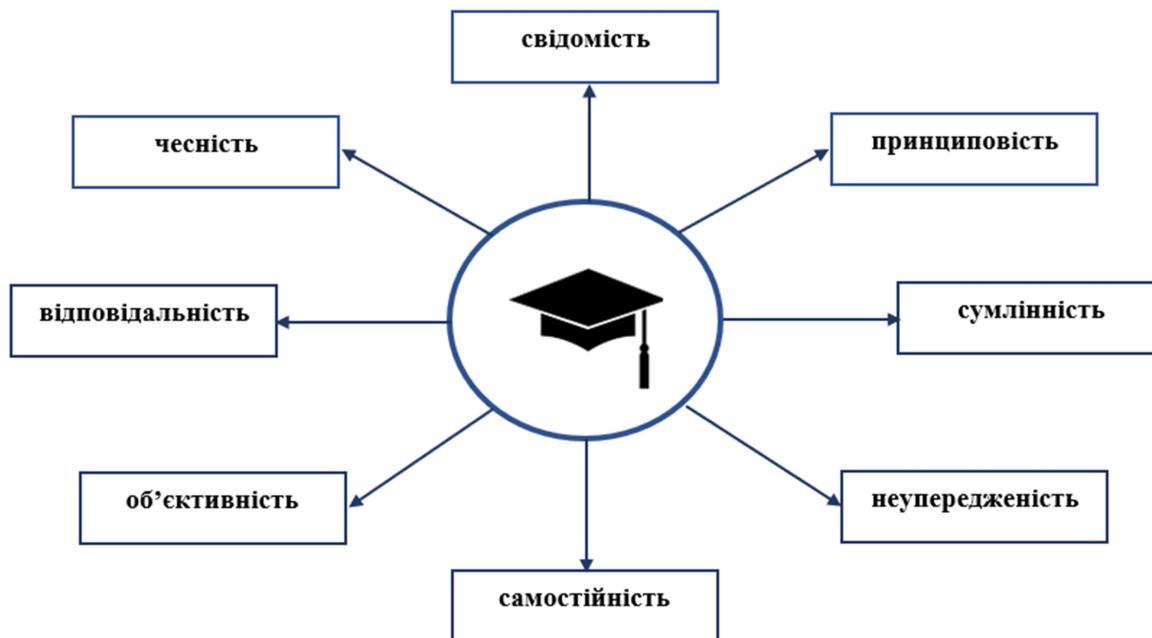

Рис. 1. Система особистісних якостей, що визначає ціннісне підґрунтя академічної доброчесності

У чинному Законі України «Про академічну доброчесність» вживається нове поняття «культура академічної доброчесності» та наголошується на тому, що «суб'єкти академічної діяльності зобов'язані формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності в їхніх академічних спільнотах, що ґрунтується на цінностях, принципах і правилах академічної доброчесності» [9]. Втім бракує чіткого визначення вжитої понятійної категорії, розуміння її місця і ролі у системі освітньо-професійної підготовки військових фахівців із вищою освітою.

Автори поодиноких наукових розвідок помилково розглядають культуру академічної доброчесності виключно в інституційному аспекті як «розвиток та популяризацію цінностей академічної культури та високих морально-етичних якостей» [14, с. 87], синтез академічної культури з навчальним простором [8, с. 33]. Спостерігаються окремі спроби представити академічну доброчесність як складову академічної культури [18, с. 346].

Під культурою академічної доброчесності розуміємо аксіологічно-діяльнісну якість особистості, її поведінкову характеристику, що виявляється у ціннісному ставленні до виконання навчальних і дослідницьких завдань, демонструванні етичної поведінки в академічному середовищі. Складовими культури академічної доброчесності суб'єктів освітнього процесу ВНЗ виступають такі особистісні новоутворення: духовні ідеали, морально-етичні

переконання, академічні та військово-професійні цінності, добропорядне ставлення, добродесні освітньо-наукові дії та вчинки. Оскільки набуття культури академічної добродесності пов'язане із свідомим опануванням та подальшим практичним застосуванням академічних принципів і норм добродесної поведінки, то потребує уточнення характер цього процесу, його приналежність до складових цілісного військово-педагогічного процесу.

Навчити академічної добродесності або забезпечити засвоєння культури добродесної діяльності в академічному середовищі неможливо, що пояснюється духовно-ціннісним та поведінковим характером досліджуваного явища. Саме тому вважаємо науково обґрунтованим застосування виховного підходу до розв'язання порушеної проблеми.

Виховання культури академічної добродесності становить собою складний процес опанування морально-етичних норм і правил поведінки, що реалізується в єдності відповідних етапів, завдань, інструментарію та очікуваних результатів. Теоретичну модель системи виховання культури академічної добродесності курсантів (слухачів) ВВНЗ відобразили у таблиці 1.

Для забезпечення логічної послідовності та узгодженості виховних заходів, спрямованих на виховання у курсантів (слухачів) ВВНЗ культури академічної добродесності, виокремили три етапи, кожен з яких підпорядкували вирішенню низки виховних завдань. Перший етап не випадково отримав назву «орієнтувально-просвітницький», оскільки його основне призначення полягає в діагностуванні аксіосфери здобувачів вищої освіти та проведенні цілеспрямованої просвітницької роботи з ними для мотивування свідомого пізнавального ставлення до добродесної поведінки, поширення аксіологічних норм і правил такої поведінки в академічному середовищі. Вкрай важливо при цьому створити позитивне ставлення до академічної добродесності як запоруки подальшого особистого успіху курсантів (слухачів), досягнення ними позитивних результатів у навчанні та дослідженні, які відзначатимуться належним рівнем якості та довіри з боку всіх зацікавлених сторін, зокрема замовника. Задля успішної реалізації сформульованих для орієнтувально-просвітницького етапу цілей виокремили сукупність методів виховання (виховна розповідь, виховна бесіда, виховний диспут, виховна гра, ілюстрування або демонстрування виховних ситуацій), кожен з яких забезпечує досягнення конкретних етапних результатів виховної взаємодії: знання аксіологічних норм і правил добродесної поведінки, свідоме ставлення до їх застосування в академічному середовищі.

Впродовж другого етапу необхідно актуалізувати ті особистісні морально-ціннісні орієнтири курсантів (слухачів), які було попередньо діагностовано, уточнено та поглиблено, з подальшим формуванням у здобувачів активного досвідного ставлення до реалізації аксіологічних норм і правил у власній діяльності (навчальній, науковій). Оскільки виховна робота пов'язана з опануванням курсантами (слухачами) ВВНЗ діяльнісно-аксіологічної якості, відпрацюванням особистої поведінкової характеристики, то підсумковим результатом виховної взаємодії на цьому етапі визначено набуття досвіду

провадження навчальної, наукової діяльності з дотриманням аксіологічних норм і правил. Досягненню очікуваного результату підпорядковується узгоджений виховний інструментарій, що складається з таких методів виховання, як особистий приклад вихователів, привчання, створення виховних ситуацій на аксіологічну тематику, виховна вимога, виховні вправи.

Таблиця 1

**Теоретична модель системи виховання культури академічної
добročесності курсантів (слухачів) ВВНЗ**

Етапи виховної роботи	Виховні завдання	Методи виховання	Очікувані результати
Орієнтуваль-но-просвітницький	діагностування особистісних морально-ціннісних орієнтирів; мотивування свідомого пізнавального ставлення до добročесної поведінки; поширення аксіологічних норм і правил добročесної поведінки в академічному середовищі	виховна розповідь; виховна бесіда; виховний диспут; виховна гра; ілюстрування (демонстрування) виховних ситуацій	знання аксіологічних норм і правил добročесної поведінки, свідоме ставлення до їх застосування в академічному середовищі
Практично-досвідний	актуалізація морально-ціннісних орієнтирів курсантів (слухачів); формування активного досвідного ставлення до реалізації аксіологічних норм і правил у власній діяльності (навчальній, науковій)	особистий приклад вихователів; привчання; створення виховних ситуацій на аксіологічну тематику; виховна вимога; виховні вправи	досвід провадження навчальної і наукової діяльності з дотриманням аксіологічних норм і правил
Контрольно-рефлексивний	активне спостереження за дотриманням аксіологічних норм і правил добročесної поведінки в академічному середовищі; контроль і самоконтроль відповідності навчальної, наукової діяльності критеріям і нормам академічної добročесності; стимулювання добročесного виконання навчальних і науково-дослідницьких завдань; осмислення перспектив подальшої добročесної поведінки в академічному середовищі, профілактика проявів академічної недобročесності і толерантного ставлення до них	педагогічне спостереження; виховна бесіда; опитування; контроль і самоконтроль результатів навчальної і наукової діяльності, аналіз їх відповідності принципам академічної добročесності; заохочення прихильності курсантів (слухачів) до принципів академічної добročесності; рефлексія щодо результатів добročесної поведінки в академічному середовищі	культура академічної добročесності, здатність свідомо дотримуватись норм і правил добročесної поведінки в академічному середовищі; відсутність толерантного ставлення до проявів академічної недобročесності

На заключному контрольно-рефлексивному етапі вкрай важливо закріпити позитивне ставлення курсантів (слухачів) до добродесної поведінки в освітньому процесі ВВНЗ, виконати завдання, які допоможуть визначити та осмислити власні виховні здобутки, з яких провідного значення набувають культура академічної добродесності, здатність свідомо дотримуватись норм і правил добродесної поведінки в академічному середовищі; відсутність толерантного ставлення до проявів академічної недобродесності. Окрему увагу при цьому слід приділити урізноманітненню виховного інструментарію, використанню низки узгоджених і взаємопов'язаних методів виховання, а саме: педагогічного спостереження, виховної бесіди, опитування, контролю та самоконтролю результатів навчальної і наукової діяльності, аналізу їх відповідності принципам академічної добродесності; заохоченню прихильності курсантів (слухачів) до принципів академічної добродесності; рефлексії щодо результатів добродесної поведінки в академічному середовищі.

Успішна практична реалізація спроектованої теоретичної моделі залежить від дотримання психолого-педагогічних умов виховання культури академічної добродесності курсантів (слухачів) ВВНЗ, які виконують функцію каталізаторів, впливають на якість освітнього процесу, сприяють досягненню здобувачами програмних результатів навчання та їх подальшому визнанню.

До об'єктивних психолого-педагогічних умов виховання культури академічної добродесності курсантів (слухачів) ВВНЗ відносимо такі:

1. Сприятливий психологічний клімат і конструктивні міжособистісні відносини, налаштованість суб'єктів виховної взаємодії на дотримання корпоративної етики та принципів академічної добродесності.

2. Продуманість, виваженість у плануванні та організації освітнього процесу, уникнення перевантаження в навчальній і науковій діяльності.

3. Відкритість, прозорість і колегіальність процедур контролю за дотриманням принципів академічної добродесності.

4. Об'єктивність і неупередженість в оцінюванні академічної добродесності суб'єктів освітнього процесу.

5. Належне заохочення добродесної поведінки всіх стейкхолдерів, врахування культури академічної добродесності в інституційних процедурах визнання результатів освітньо-професійної підготовки курсантів (слухачів).

Суб'єктивними психолого-педагогічними умовами виховання культури академічної добродесності курсантів (слухачів) ВВНЗ виступають такі:

1. Свідоме ставлення до дотримання принципів академічної добродесності.

2. Нульова толерантність до проявів академічної недобродесності.

3. Персональна відповідальність суб'єктів виховної взаємодії щодо дотримання принципів академічної добродесності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На підставі вищевикладеного довели актуальність порушеної теми для подальшого вдосконалення механізмів внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ВВНЗ, отримали підстави для таких висновків:

1. Академічна доброчесність належить до найвагоміших особистісних якостей і чеснот, що відзначається морально-ціннісним характером і спрямуванням, потребує свідомого та відповідального ставлення до її набуття у процесі освітньо-професійної підготовки військових фахівців з вищою освітою.

2. Оскільки культура академічної доброчесності як діяльнісно-аксіологічна якість та поведінкова характеристика здобувачів вищої освіти виявляється у їхньому ставленні до виконання навчальних і дослідницьких завдань, особливостях поведінки в академічному середовищі, то її набуття має ґрунтуватися на морально-етичному підході, охоплювати такі особистісні новоутворення, як духовні ідеали, морально-етичні переконання, академічні та військово-професійні цінності, добропорядне ставлення, доброчесні освітньо-наукові дії та вчинки.

3. Успішність набуття курсантами (слухачами) ВВНЗ культури академічної доброчесності залежить від системного її виховання, що забезпечується пропонованою теоретичною моделлю, дотриманням виокремлених психолого-педагогічних умов.

Перспективи подальшого розроблення порушеної проблеми вбачаємо у з'ясуванні місця і ролі академічної доброчесності в системі ціннісних ідеалів здобувачів вищої освіти; у розкритті впливу національного виховного ідеалу, університетських традицій на виховання культури академічної доброчесності курсантів (слухачів) військових вишів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк Н., Пушкар Н. Академічна доброчесність у вітчизняному освітньому просторі: причини порушення і шляхи формування. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2022. Вип. 1. Т. 2. С. 10–16.
2. Білик В. В., Шпильова В. О., Козинець А. О. Академічна чесність та її важливість у вищій освіті: вплив інноваційних технологій. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9. № 3. С. 10–15. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-1>
3. Варава І. М. Проблема академічної доброчесності у сучасному суспільно-освітньому середовищі. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгомирова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. Вип. 66. С. 22–26.
4. Вінарчук Н. М., Шоловій М.-Т. І., Денисяк Ю. В. Академічна доброчесність в закладах вищої освіти. *Теорія і методика професійної освіти*. 2025. Вип. 85. Т. 1. С. 99–102.
5. Козинець А. О. Ягодзінський С. М. Академічна культура та доброчесність здобувачів як компетентнісна складова їх професійного розвитку. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 77. С. 17–22. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/77.2>
6. Педченко Н. С., Гасій О. В., Сарапін В. В., Туль С. І., Власенко В. А. Академічна доброчесність як дієвий інструмент посилення якості вищої освіти в ПУЕТ. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2023. Вип. 3 (109). С. 73–78. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-3-11>
7. Покотило К. М., Силкіна С. О. Академічна культура та доброчесність в освітньому процесі в умовах воєнних реалій (на прикладі архітектурного факультету київського національного університету будівництва і архітектури). *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 3. С. 144–149. <https://doi.org/10.32782/philspu/2023.3.26>
8. Поліщук Л. О., Гайдукевич К. А. Академічна культура закладів вищої освіти України. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. № 2. С. 28–35. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286871>

9. Про академічну доброчесність: Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text> (дата звернення: 20.02.2026).
10. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 20.02.2026).
11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 20.02.2026).
12. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 04.02.2026).
13. Розман І. І. Академічна доброчесність як важлива складова якісної освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. Вип. 2 (4). С. 368–376. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2\(4\)-368-376](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2(4)-368-376)
14. Сурніна-Далекорей О. А. Культура академічної доброчесності в Ужгородському національному університеті: основні чинники формування та розвитку. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2024. № 2. Т. II (94). С. 85–93. <https://doi.org/10.38014/osvita.2024.94.07>
15. Уманець О. Академічна доброчесність як маркер сучасної освіти: світовий та національний виміри. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 71. Т. 3. С. 89–96. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-3-14>
16. Філіпенко Л. В., Думанський О. В., Козак О. В. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. Вип. 19. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7966703>
17. Чумак О. В. Концепт категорії академічної доброчесності у вищій освіті. *Theory and methods of educational management*. 2017. № 2 (20). URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v2_17/Чумак.pdf (дата звернення: 27.01.2026).
18. Шинкарук О. Академічна доброчесність як складова академічної культури учасників освітнього і наукового процесу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 4 (128). С. 338–347. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.04/338-347>
19. Amrane-Cooper L., Hatzipanagos, S., & Tait, A. Developing Student Behaviours that Support Academic Integrity in Distance Learning. *Open Praxis*. 2021. Vol. 13, Issue 4. P. 378–384. <https://doi.org/10.55982/openpraxis.13.4.461>
20. Alsharefeen R., & Al Sayari N. Examining Academic Integrity Policy and Practice in the Era of AI: A Case Study of Faculty Perspectives. *Front. Educ.* 2025, 10:1621743. <https://doi.org/10.3389/educ.2025.1621743>
21. Balalle H., Pannilage S. Reassessing Academic Integrity in the Age of AI: A Systematic Literature Review on AI and Academic Integrity. *Soc Sci Hum Open*. 2025. Vol. 11, Issue 1. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101299>
22. Bittle K., El-Gayar O. Generative AI and Academic Integrity in Higher Education: A Systematic Review and Research Agenda. *Information*. 2025. Vol. 16, 296. <https://doi.org/10.3390/info16040296>
23. Bozkurt A. GenAI et al.: Cocreation, Authorship, Ownership, Academic Ethics and Integrity in a Time of Generative AI. *Open Praxis*. 2024. Vol. 16, Issue 1. P. 1–10. <https://doi.org/10.55982/openpraxis.16.1.654>
24. Campbell C., Waddington L. Academic Integrity Strategies: Student Insights. *J Acad Ethics*. 2024. Vol. 22. P. 33–50. <https://doi.org/10.1007/s10805-024-09510-1>
25. Coates H., Croucher G., & Calderon A. Governing Academic Integrity: Ensuring the Authenticity of Higher Thinking in the Era of Generative Artificial Intelligence. *J Acad Ethics*. 2025. Vol. 23. P. 2015–2028. <https://doi.org/10.1007/s10805-025-09639-7>
26. Davis A. Academic Integrity in the Time of Contradictions. *Cogent Education*. 2023. Vol. 10, Issue 2: 2289307. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2289307>

27. Duliba Y., Petroye O., Plestan P., Havryliuk A., Antonenko V., & Antonova O. Academic Integrity in Higher Educational Institutions in Times of the Covid-19 Pandemic: World Experience and Ukrainian Realities. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2022. Vol. 14, 4Sup1. P. 1–17. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.4Sup1/656>
28. Eaton S. E. The academic integrity technological arms race and its impact on learning, teaching, and assessment. *Canadian Journal of Learning and Technology*. 2023. Vol. 48, Issue 2. <https://doi.org/10.21432/cjlt28388>
29. Harrad R., Kearsley R., & Jefferies L. Academic Integrity or Academic Misconduct? Conceptual Difficulties in Higher Education and the Potential Contribution of Student Demographic Factors. *Higher Education Research & Development*. 2024. Vol. 43, Issue 7. P. 1556–1570. <https://doi.org/10.1080/07294360.2024.2339833>.
30. Mejía A., Garcés-Flórez M. F. What Do We Mean By Academic Integrity? *Int J Educ Integr*. 2025. Vol. 21, Issue 1. <https://doi.org/10.1007/s40979-024-00176-1>
31. Moya B., Eaton S., Pethrick H., Hayden A., Brennan R., Wiens J., & McDermott B. Academic Integrity and Artificial Intelligence in Higher Education (HE) Contexts: A Rapid Scoping Review. *Canadian Perspectives on Academic Integrity*. 2024. Vol. 7, Issue 3. <https://doi.org/10.55016/ojs/cpai.v7i3.78123>.
32. Sbaffi L., & Zhao X. Evaluating a pedagogical approach to promoting academic integrity in higher education: An online induction program. *Front. Psychol*. Vol. 13:1009305. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1009305>.
33. Tauginienė L., Gaižauskaitė I., Glendinning I., Kravjar J., Ojsteršek M., Ribeiro L., Odiņeca T., Marino F., Cosentino M., Sivasubramaniam S., & Foltýnek T. Glossary for Academic Integrity. Report. Revised version, October 2018. 50 p. URL: https://academicintegrity.eu/wp/wp-content/uploads/2022/07/Glossary_revised_final.pdf (дата звернення: 21.01.2026).
34. The Fundamental Values of Academic Integrity. Third ed. https://wordpress.kpu.ca/authenticassessment/files/2022/05/20019_ICAI-Fundamental-Values_R11.pdf.
35. Zhu W. The importance of promoting a culture of academic integrity in higher education institutions in China. *Psicol. Refl. Crit*. 2025. Vol. 38:30. <https://doi.org/10.1186/s41155-025-00367-w>.

REFERENCES

1. Antoniuk N., Pushkar N. Akademichna dobrochesnist u vitchyznianomu osvithomu prostori: prychny porushennia i shliakhy formuvannia. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2022. Vyp. 1. T. 2. S. 10–16. <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.2>
2. Bilyk V. V., Shpylova V. O., Kozynets A. O. Akademichna chesnist ta yii vazhlyvist u vyshchii osviti: vplyv innovatsiinykh tekhnolohii. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*. 2024. T. 9. № 3. S. 10–15. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-1>
3. Varava I. M. Problema akademichnoi dobrochesnosti u suchasnomu suspilno-osvithomu seredovyshchi. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomyrova*. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy. 2019. Vyp. 66. S. 22–26.
4. Vinarchuk N. M., Sholovii M.-T. I., Denysiak Yu. V. Akademichna dobrochesnist v zakladakh vyshchoi osvity. *Teoriia i metodyka profesiinoi osvity*. 2025. Vyp. 85. T. 1. S. 99–102.
5. Kozynets A. O. Yahodzynskyi S. M. Akademichna kultura ta dobrochesnist zdobuvachiv yak kompetentnisna skladova yikh profesiinoho rozvytku. *Innovatsiina pedahohika*. 2024. Vyp. 77. S. 17–22. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/77.2>
6. Pedchenko N. S., Hasii O. V., Sarapyn V. V., Tul S. I., Vlasenko V. A. Akademichna dobrochesnist yak diievyi instrument posylennia yakosti vyshchoi osvity v PUET. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*. 2023. Vyp. 3 (109). S. 73–78. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-3-11>
7. Pokotylo K. M., Sylkina S. O. Akademichna kultura ta dobrochesnist v osvithomu protsesi v umovakh voiennykh realii (na prykladi arkhitektornoho fakultetu kyivskoho natsionalnoho universytetu budivnytstva i arkhitektury). *Slobozhanskyi naukovyi visnyk*. Seriiia: Filolohiia. 2023. Vyp. 3. S. 144–149. <https://doi.org/10.32782/philspu/2023.3.26>.

8. Polishchuk L. O., Haidukevych K. A. Akademichna kultura zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv.* 2023. № 2. S. 28–35. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286871>
9. Pro akademichnu dobrochesnist : Zakon Ukrainy vid 18.12.2025 № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text> (data zvernennia: 20.02.2026).
10. Pro vyshchu osvitu : Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (data zvernennia: 20.02.2026).
11. Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (data zvernennia: 20.02.2026).
12. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022-2032 roky: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23.02.2022 № 286-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (data zvernennia: 04.02.2026).
13. Rozman I. I. Akademichna dobrochesnist yak vazhlyva skladova yakisnoi osvity. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii.* 2022. Vyp. 2 (4). S. 368–376. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2\(4\)-368-376](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2(4)-368-376)
14. Surnina-Dalekorei O. A. Kultura akademichnoi dobrochesnosti v Uzhhorodskomu natsionalnomu universyteti: osnovni chynnyky formuvannia ta rozvytku. *Vyshcha osvita Ukrainy u konteksti intehratsii do yevropeiskoho osvitnoho prostoru.* 2024. № 2. T. II (94). S. 85–93. <https://doi.org/10.38014/osvita.2024.94.07>
15. Umanets O. Akademichna dobrochesnist yak marker suchasnoi osvity: svitovy ta natsionalnyi vymiry. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk.* 2024. Vyp. 71. T. 3. S. 89–96. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-3-14>
16. Filipenko L. V., Dumanskyi O. V., Kozak O. V. Akademichna dobrochesnist v naukovomu ta osvitnomu seredovyshchi zakladiv osvity Ukrainy: pohliad kriz pryzmu naiavnosti shtuchnoho intelektu. *Akademichni vizii.* 2023. Vyp. 19. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7966703>
17. Chumak O. V. Kontsept katehorii akademichnoi dobrochesnosti u vyshchii osviti. *Theory and methods of educational management.* 2017. № 2 (20). URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v2_17/Chumak.pdf (data zvernennia: 27.01.2026).
18. Shynkaruk O. Akademichna dobrochesnist yak skladova akademichnoi kultury uchasnykiv osvitnoho i naukovoho protsesu. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii.* 2023. № 4 (128). S. 338–347. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.04/338-347>
19. Amrane-Cooper L., Hatzipanagos, S., & Tait, A. Developing Student Behaviours that Support Academic Integrity in Distance Learning. *Open Praxis.* 2021. Vol. 13, Issue 4. P. 378–384. <https://doi.org/10.55982/openpraxis.13.4.461>
20. Alsharefeen R., & Al Sayari N. Examining Academic Integrity Policy and Practice in the Era of AI: A Case Study of Faculty Perspectives. *Front. Educ.* 2025, 10:1621743. <https://doi.org/10.3389/educ.2025.1621743>
21. Balalle H., Pannilage S. Reassessing Academic Integrity in the Age of AI: A Systematic Literature Review on AI and Academic Integrity. *Soc Sci Hum Open.* 2025. Vol. 11, Issue 1. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101299>
22. Bittle K., El-Gayar O. Generative AI and Academic Integrity in Higher Education: A Systematic Review and Research Agenda. *Information.* 2025. Vol. 16, 296. <https://doi.org/10.3390/info16040296>
23. Bozkurt A. GenAI et al.: Cocreation, Authorship, Ownership, Academic Ethics and Integrity in a Time of Generative AI. *Open Praxis.* 2024. Vol. 16, Issue 1. P. 1–10. <https://doi.org/10.55982/openpraxis.16.1.654>
24. Campbell C., Waddington L. Academic Integrity Strategies: Student Insights. *J Acad Ethics.* 2024. Vol. 22. P. 33–50. <https://doi.org/10.1007/s10805-024-09510-1>
25. Coates H., Croucher G., & Calderon A. Governing Academic Integrity: Ensuring the Authenticity of Higher Thinking in the Era of Generative Artificial Intelligence. *J Acad Ethics.* 2025. Vol. 23. P. 2015–2028. <https://doi.org/10.1007/s10805-025-09639-7>

26. Davis A. Academic Integrity in the Time of Contradictions. *Cogent Education*. 2023. Vol. 10, Issue 2: 2289307. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2289307>
27. Duliba Y., Petroye O., Pletsan P., Havryliuk A., Antonenko V., & Antonova O. Academic Integrity in Higher Educational Institutions in Times of the Covid-19 Pandemic: World Experience and Ukrainian Realities. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2022. Vol. 14, 4Sup1. P. 1–17. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.4Sup1/656>
28. Eaton S. E. The academic integrity technological arms race and its impact on learning, teaching, and assessment. *Canadian Journal of Learning and Technology*. 2023. Vol. 48, Issue 2. <https://doi.org/10.21432/cjlt28388>
29. Harrad R., Keasley R., & Jefferies L. Academic Integrity or Academic Misconduct? Conceptual Difficulties in Higher Education and the Potential Contribution of Student Demographic Factors. *Higher Education Research & Development*. 2024. Vol. 43, Issue 7. P. 1556–1570. <https://doi.org/10.1080/07294360.2024.2339833>
30. Mejía A., Garcés-Flórez M. F. What Do We Mean By Academic Integrity? *Int J Educ Integr*. Vol. 21, Issue 1. <https://doi.org/10.1007/s40979-024-00176-1>
31. Moya B., Eaton S., Pethrick H., Hayden A., Brennan R., Wiens J., & McDermott B. Academic Integrity and Artificial Intelligence in Higher Education (HE) Contexts: A Rapid Scoping Review. *Canadian Perspectives on Academic Integrity*. 2024. Vol. 7, Issue 3. <https://doi.org/10.55016/ojs/cpai.v7i3.78123>
32. Sbaffi L., & Zhao X. Evaluating a pedagogical approach to promoting academic integrity in higher education: An online induction program. *Front. Psychol*. Vol. 13:1009305. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1009305>
33. Tauginienė L., Gaižauskaitė I., Glendinning I., Kravjar J., Ojsteršek M., Ribeiro L., Odiņeca T., Marino F., Cosentino M., Sivasubramaniam S., & Foltýnek T. Glossary for Academic Integrity. Report. Revised version, October 2018. 50 p. URL: https://academicintegrity.eu/wp/wp-content/uploads/2022/07/Glossary_revised_final.pdf (data zvernennia: 21.01.2026).
34. The Fundamental Values of Academic Integrity. Third ed. https://wordpress.kpu.ca/authenticassessment/files/2022/05/20019_ICAI-Fundamental-Values_R11.pdf
35. Zhu W. The importance of promoting a culture of academic integrity in higher education institutions in China. *Psicol. Refl. Crít*. 2025. Vol. 38:30. <https://doi.org/10.1186/s41155-025-00367-w>.